Seizoenblad

Kwartaalblad van IVN Best

Zomer 2026

In dit nummer:

Terugblik op een actief 2025
Meer plek voor de natuur in Best?
Wandeling langs het Duits Lijntje

IVN natuur educatie Best

Kopij herfstnummer 2026

insturen **vóór 1 september 2026**
aan: seizoenblad.ivnbest@gmail.com.
Het herfstnummer verschijnt rond 21 september.
Een artikel mag max. 500 woorden bevatten + 1 foto die als losse bijlage moet worden meegezonden.

Website

www.ivn.nl/best
webredactie: Wil Pruijsen en Jan Verduijn
e-mail webredactie: webmaster.ivnbest@gmail.com

Bestuur

Voorzitter

Annemarie Dekker
Pluisheuvel 15 - 5685 BK Best - tel. 06-83324320
e-mail: voorzitter.ivnbest@gmail.com

Secretaris

Hans Groothelm
Berk 5 - 5682 EG Best - tel. 06-57498287
E-mail: secretariaat.ivnbest@gmail.com

Penningmeester

Henk van Kessel
Rembrandtlaan 34 - 5684 AE Best
tel. 06-12461211
e-mail: penningmeester.ivnbest@gmail.com

Bestuursleden

Lotti Erkelens
e-mail: lottierkelens@gmail.com
Frits Verstappen
e-mail: fritsverstappen@onsbrabantnet.nl

Contributie / donatie

Contributie

volwassen lid	€ 26,50	per jaar
extra volwassen lid in huis	€ 14,00	per jaar
jeugdlid tot 21 jaar	€ 11,00	per jaar
bij-lid (reeds lid van een andere afdeling)	€ 15,00	per jaar

Donatie

Bij een donatie van € 15,- per jaar of hoger kan men - indien gewenst - ons kwartaalblad ontvangen.

Banknummer NL46 INGB 0003 2117 35 t.n.v. IVN afd. Best. De contributie wordt geïnd via automatische incasso. Bij betalen via automatische incasso krijgt het hoofdlid een korting van € 2,00. Men kan zich als lid of donateur aanmelden door het formulier op de website van IVN Best in te vullen. Het is ook mogelijk om contact op te nemen met het secretariaat. Dan krijg je het formulier thuisgestuurd.
Mutaties graag ook doorgeven aan het secretariaat.
Beëindigen van het lidmaatschap moet **vóór 1 december** worden gemeld.

IVN hecht grote waarde aan de privacy van de leden en beschermt uw persoonsgegevens volgens de meest recente regelgeving op dat gebied (Algemene Verordening Gegevensbescherming 2018). Lees onze privacyverklaring op de website. Voor vragen over het gebruik en/of wijzigen van uw persoonsgegevens kunt u contact opnemen met de secretaris (zie bovenstaand mailadres en telefoonnummer).

Seizoenblad

IVN Best - Zomer 2026

Samenwerken in de natuur

Vlak voor mijn vakantie volgde ik de cursusavond 'Samenhang in de natuur'. Inspirerend, want daardoor keek ik met andere ogen om me heen. In een Spaans bergdorp kon ik het niet nalaten de plataan te fotograferen die in de loop van zijn leven volledig was ingebouwd: een 'Platano de sombra'. In de bergen vind je meer bomen op onmogelijke plaatsen, maar deze was wel heel speciaal. Ondanks de lastige plek had het een gezond, gigantisch bladerdak, waar groot en klein de schaduw (sombra) opzoekt.

Zo'n boom blijkt, als je wat beter kijkt, een biotoop voor planten, insecten, dieren én mensen. Het biedt niet alleen schaduw, op warme dagen vaak 2 tot 5 graden koeler, maar ook voeding en onderdak. Mooi om te zien wat er allemaal in en rondom zo'n grote reus bezig is. Daarnaast kan zo'n grote boom enkele honderden liters water tijdens een stevige regenbui tijdelijk vasthouden. Fijn om te schuilen en meteen minder wateroverlast.

Ik realiseerde me dat een plataan honderden jaren kan leven, veel langer dan wij, die gemiddeld nog geen eeuw op aarde zijn. Toch beslissen wij over kap: omdat een boom 'in de weg staat', ruimte vraagt, of vanwege veiligheid en netheid. Op basis waarvan nemen we die besluiten, en voor wie? Kan het ook anders, kan het ook samen op plekken waar het ons misschien minder goed uitkomt, of waar regels knellen. Samenwerken, ook in de natuur, begint bij elkaar zien en waarderen.

Laten we bomen meer ruimte gunnen, boven én onder de grond, buiten én binnen de bebouwde kom. Niet alleen voor onszelf, maar voor toekomstige generaties, die ook willen schuilen bij regen en genieten van schaduw. Laten we juist volwassen bomen, die hun plek hebben gevonden, respecteren en laten staan.

Veel plezier deze zomer. Ik ben benieuwd wat voor mooie biotopen jullie zoal tegenkomen.

Annemarie Dekker, voorzitter van IVN Best

Op pagina 16 vind je de foto van de plataan uit dit voorwoord.

Inhoud

5 Kennismaken met de nieuwe secretaris
6 Terugblik op een actief 2025
8 Wandeling langs het Duits Lijntje
11 Beleef de lente Smalwater Kampina
12 Vogelexcursie Diessens Broek
14 Meer plek in Best voor de natuur?
17 Kom jij de Scholenwerkgroep versterken?
19 Onze activiteiten deze zomer

Het Seizoenblad

verschijnt vier maal per jaar, aan het begin van ieder seizoen.

Redactie

Wil Pruijsen
Bas Kuiper

Bezorging

Seizoenblad niet ontvangen? Stuur dan een e-mail naar seizoenblad.ivnbest@gmail.com.

Foto's

Zie pag. 15

Drukker:
Editoo B.V. te Veenendaal

Foto: Emmy van Kessel

Op de ledenvergadering van 14 april jongstleden hebben we afscheid genomen van **Marian Alkemade** als bestuurslid. Daarmee is na 9 jaar een eind gekomen aan haar betrokken inzet aan ons bestuur. Wij zijn haar dankbaar voor alle bijdragen die zij heeft geleverd.
Met een scherp inzicht, een eigen visie en altijd een luisterend oor wist Marian ons verder te helpen. Ook haar rol in het regionale overleg, de advertentiewerving en de organisatie van de gidsenopleiding zullen we gaan missen. We wensen Marian alle goeds voor de toekomst én in haar nieuwe rol als oma!

Nieuwe leden

Chris Roozekrans
Ruud Wijdvliet
Christel Neggers
Kees Kraamer
Marlies Kraamer
Mies Herweijer
Huib Maassen
Peter Stamps
Jos Nagelkerke
Frans v.d. Putten
Leon le Mair

Welkom bij onze vereniging !

Kennismaken met de nieuwe secretaris

AUTEUR: HANS GROOTHELM

Mijn naam is Hans Groothelm, 68 jaar, ruim 1 jaar met pensioen, 43 jaar getrouwd met Desiree, 2 getrouwde kinderen en 2 kleinkinderen. Mijn hobby's zijn postzegels verzamelen, stamboom onderzoek, spelletje doen op tablet of PC, fietsen, zwemmen, wandelen, vakantie naar Oostenrijk of Duitsland en vissen. Zwemmen doe ik 3-4 keer in de week om in beweging te blijven en mijn conditie op peil te houden.

Ik merk wel dat de natuur steeds meer mijn aandacht begint te trekken. Luisteren naar het gezang van de vogels en dan proberen te bepalen welke het zijn.

Ik ben als secretaris tot het bestuur van IVN Best toegetreden omdat zij al meer dan een jaar op zoek zijn. Deze functie heb ik meer dan 10 jaar binnen de Brabantse Dolfijnen ingevuld en ik wil mijn vrije tijd graag inzetten binnen IVN.

Mijn doelen voor de komende periode zijn:
* IVN ontdekken, hoe zit de vereniging in elkaar
* Welke werkgroep doet wat en wie zitten er als vrijwilligers in de groep
* De functie van secretaris weer invulling te geven zodat deze taak niet meer door de andere bestuursleden gedaan moet worden

Werkgroepen

Werkgroep	Coördinator	Mailadres	Contactpersoon bestuur
activiteiten	Frits Verstappen	fritsverstappen@onsbrabantnet.nl	H. van Kessel
jeugdactiviteiten	Trees Cremers	treesjecremers@gmail.com	L. Erkelens
landschapsonderhoud	Jeroen Appeldoorn	jeroenappeldoorn1@gmail.com	H. van Kessel
natuurfotografie	Wilma Burema	fwivnbest@gmail.com	
planten	Henk van Kessel	hmvankessel@onsmail.nl	H. van Kessel
pr & communicatie	Louise Mak	Louise.Mak@onsbrabantnet.nl	A. Dekker
scholen	Annelies Berende	anneliesberende@hotmail.com	L. Erkelens
vogels	Marco Renes	mrenes@onsbrabantnet.nl	F. Verstappen
wandelingen	Wim Vogel	jwhvogel@onsbrabantnet.nl	A. Dekker
wellkomstcommissie	Frans Erich	f.a.m.erich@onsbrabantnet.nl	H. van Kessel
facilitaire ondersteuning	Frans Erich	f.a.m.erich@onsbrabantnet.nl	H. van Kessel

Terugblik op een actief 2025

AUTEUR: BAS KUIPER

Samen met het bestuur en alle werkgroepen hebben Marijke Abrahams en Marjel van Dijk het Jaarverslag 2025 van IVN Best samengesteld. In dit vraaggesprek kijken Trees Cremers en Marjel van Dijk terug op 2025 en zij plaatsen het jaarverslag in perspectief. Zij zijn al lang erg actief bij IVN Best en zijn Ambassadeur Biodiversiteit Brabant en richten zich hierbij op Best.

De leden en vrijwilligers bij IVN Best zijn met veel enthousiasme met de natuur bezig. Dit gaat samen met een toenemende aandacht voor biodiversiteit.

Biodiversiteit is van levensbelang

Onder biodiversiteit wordt de verscheidenheid aan soorten planten, dieren, micro-organismen, bacteriën en schimmels in één ecologisch systeem verstaan en de samenhang tussen al die soorten. Trees: “Biodiversiteit is van levensbelang voor planten en dieren en ook voor de mens. Mensen maken deel uit van het samenhangende systeem waarin soorten van elkaar afhankelijk zijn”. Marjel: “Mensen kunnen niet zonder de natuur, maar de natuur kan prima zonder mensen”. Trees: “IVN Best laat zien dat je dit dicht bij huis kunt zien. Bij wandelingen kunnen de gidsen het begrip biodiversiteit concreet maken door het verschil te laten zien tussen een gebied met een hoge soortenrijkdom en een ‘groene woestijn’ waarin geen jonkies op kunnen groeien”. Marjel: “De volgende stap is dat mensen na gaan denken over wat zij zelf kunnen doen. Wat kan ik in mijn eigen tuin veranderen om die geschikter te maken voor belangrijke soorten als bijen en vogels?”

Groene kikker - Foto: Ivon van der Pasch

Ben je nieuwsgierig naar wat onze werkgroepen in 2025 allemaal hebben gedaan? Ga naar de website van IVN Best. Daar kun je het Jaarverslag 2025 vinden. Leuk om het door te lezen of er doorheen scrollen. Het Jaarverslag is samengesteld door Marijke Abrahams en Marjel van Dijk. Op 14 april j.l. is het door de ledenvergadering goedgekeurd. Naast een algemene en financiële paragraaf staan er korte verslagen van de activiteiten van alle elf werkgroepen vermeld. Leuk om te lezen wat die allemaal doen.
www.ivn.nl/best /publicaties/jaarverslag

Het actieve karakter van IVN Best zie je terug in wat de werkgroepen allemaal doen. En je ziet dit ook in de manier waarop wij nieuwe leden verwelkomen. De Welkomstcommissie heeft aandacht voor de nieuwe leden en we organiseren speciale bijeenkomsten voor nieuwe leden. Op die manier stimuleren we dat zo veel mogelijk nieuwe leden meedoen met onze werkgroepen.
-Marjel-

In 2023 hebben Trees Cremers en Marjel van Dijk de cursus gevolgd die opleidt tot Ambassadeur Biodiversiteit Brabant. In 2023 hebben zij een enquête afgenomen over de ideeën die er onder onze leden zijn om via het eigen gedrag de biodiversiteit te bevorderen. Daarnaast hebben Trees en Marjel de voorzitters van IVN Best en Best Duurzaam geïnterviewd over de bijdragen die deze organisaties leveren bij het bevorderen van de biodiversiteit. In het voorjaar van 2024 is er een speciale Biodiversiteitswandeling langs de Beerze georganiseerd. In het lentenummer 2024 van het Seizoenblad hebben Trees en Marjel de resultaten van hun onderzoek gedeeld en meerdere voorstellen geformuleerd. Nu wordt aan de IVN gidsen gevraagd om het onderwerp biodiversiteit bij elke wandeling onder de aandacht te brengen.

Betrokkenheid vergroten

Trees en Marjel zien dat de waardering voor het wandelen in de natuur de afgelopen jaren is toegenomen. Dat betekent niet dat de betrokkenheid bij de natuur dan automatisch toeneemt. Marjel: “Daar heb je verenigingen als IVN voor nodig. Maar ik merk wel dat we de wind mee hebben, bijvoorbeeld vergeleken met tien jaar geleden”. IVN Best heeft sinds 2010 een flinke ledengroei doorgemaakt en nu ligt het ledental rond de 400 leden. Marjel: “Daardoor kunnen we bij de gemeente namens meer mensen spreken”. Gevraagd naar de uitdagingen benadrukt Marjel dat IVN keihard nodig is en zij verwijst naar een recent krantenbericht met als kop ‘Helft Nederlandse soorten in het nauw, veel bijen en dagvlinders al verdwenen’ (zie het kader bij dit artikel). Er zijn ook hoopvolle ontwikkelingen. Trees vertelt dat de samenwerking met de gemeente heel goed is. Marjel: “Dan kun je als plaatselijke groene vereniging veel bereiken omdat je de lijnen kent en contacten opbouwt met de mensen die verantwoordelijk zijn voor groen beleid. IVN Best geeft advies aan de gemeente via het Groen Overleg”.

IVN Best organiseert een groot aantal wandelingen, excursies en activiteiten. Het aanbod is zowel naar onderwerp als doelgroep heel gevarieerd. Afgelopen jaar was de deelname regelmatig dermate groot, dat het maximum aantal deelnemers werd bereikt. Over een langere periode schommelt het aantal deelnemers, afhankelijk van het onderwerp of bijvoorbeeld de weersomstandigheden. Het is bijzonder dat vrijwel alle activiteiten worden verzorgd door leden van IVN Best zelf.

Buiten de ‘eigen kring’ is de bekendheid van IVN Best niet groot. Marjel: “Ik heb vaak bij standjes gestaan namens IVN Best en de meerderheid van de mensen weet niet wat IVN is, laat staan wat we doen. Wat dat betreft is er nog werk aan de winkel”.

In Nederland is ongeveer de helft van de in kaart gebrachte dier-, planten- en schimmelsoorten bedreigd. Van dagvlinders en bijen is een groot gedeelte al verdwenen.
Nederland telt 48 duizend dier-, planten-, en schimmelsoorten. Van deze soortenrijkdom is ongeveer 17 procent in kaart gebracht. Soorten die bedreigd zijn worden door de overheid op een rode lijst geplaatst. Minder dan de helft van de geïnventariseerde soorten wordt niet bedreigd. Voor de andere soorten geldt dat deze in meer of mindere mate bedreigd zijn. Van zo'n duizend soorten zijn onvoldoende gegevens en 462 soorten zijn verdwenen: één op de vijf dagvlinders en 14 procent van de bijensoorten.
Bron: Statusrapport Nederlandse biodiversiteit 2026

Op **zondag 28 juni** kun je meewandelen met de Biodiverse dorpswandeling door Best. De wandeling wordt begeleid door Jeroen Appeldoorn en Henk van Kessel. Kijk voor meer informatie en om je aan te melden op de website van IVN Best.

Ter gelegenheid van het jubileumjaar van IVN Best hadden we in 2020 het initiatief genomen voor de totstandkoming van het bloemenhart op het spoordek. Ik vind het heel positief dat het bloemenhart nog steeds wordt onderhouden en ieder jaar opnieuw wordt ingezaaid. En je ziet soortgelijke initiatieven in buurten ontstaan die door de gemeente ondersteund worden, zoals plukweiden voor wilde bloemen.
-Trees-

Wandeling langs het Duits Lijntje

AUTEUR: GIEL VAN SCHIJNDEL

Onder leiding van de ervaren gidsen Trees Cremers en Ivon van der Pasch maakten we op zondag 29 maart een wandeling langs het Duits Lijntje. Start en eindpunt van de wandeling was Café 't Groene Woud. We volgden tijdens de wandeling het Duits Lijntje naar het visgat, langs de Dommel en daarna weer terug, een wandeling van ca 5 km.

Duits Lijntje

Deze in 1873 geopende spoorlijn vormde de verbinding tussen Boxtel en Wesel en was een belangrijke schakel voor het treinverkeer tussen Londen en Sint-Petersburg. Stoomtreinen vol reizigers, goederen en poststukken denderden hier over de rails. Bij de spoorwegovergangen bevonden zich de wachtposten, huizen waarin de baanwachter woonde. Hij of zij moest namelijk de spoorbomen openen en sluiten wanneer er een trein passeerde. In 1924 werd de spoorlijn gedegradeerd tot lokaalspoorlijn. De wachtposten werden opgeheven, maar gelukkig niet allemaal gesloopt en soms - zoals 'Wachtpost 4' - fraai gerestaureerd. Ivon vertelde een mooie anekdote. Omdat de lijn (beperkt) in gebruik bleef, stopte de trein voor de overgang. De machinist plaatste een waarschuwingslamp, reed de trein vervolgens een stuk verder tot over de overgang en stopte vervolgens om een bijrijder de lamp weer op te laten pikken. Soms had de wachtende schooljeugd deze taak al op zich genomen. In de jaren '50 werd de lijn buiten gebruik gesteld maar het spoor en zeker het traject is veelal nog volledig zichtbaar. Omdat ook recreatief gebruik van de nog aanwezige spoorlijn niet is toegestaan, vinden tussen de rails en de begroeiing o.a. de hazelworm, ringslang en levendbarende hagedis nu een schuilplaats.

Foto: Lana en Peter Voetman

De Geelders en Het Groene Woud

Vanuit Boxtel loopt het Duits Lijntje richting Schijndel door natuurgebied De Geelders. Doordat er een leemlaag in de ondergrond zit blijft er gemakkelijk water staan en behoort dit gebied tot een van de belangrijkste natte bosgebieden van Nederland. Opvallend in dit gebied zijn de rabatten, langwerpige ophogingen tussen gegraven sloten die voor de ontwatering zorgen. Op deze rabatten werden vooral populieren (voor de klompenindustrie) en eiken geplant. Op diverse plaatsen komen daarom de oorspronkelijke bosplanten zoals slanke sleutelbloem en speenkruid voor. Ook konden we genieten van de nu volop bloeiende bosanemonen.
De Geelders zijn onderdeel van Het Groene Woud net als de Oisterwijkse bossen en vennen, Kampina, De Mortelen, De Scheeken en het Dommeldal. Een gebied ter grootte van ca. 35.000 hectare, centraal gelegen tussen Den Bosch, Eindhoven en Tilburg.

Foto: Rian van Zeelst

De wandeling

Tijdens de wandeling kwamen we o.a. een imposante treurwilg tegen. Deze kunnen goed tegen water en deze stond te pronken midden in de Dommel. Voor onze gidsen een mooie aanleiding voor een exposé over de vele medicinale kwaliteiten van deze boom. De bloeiwijze van de wilg, de katjes, vormde aanleiding om het verschil tussen mannelijke en vrouwelijke katjes uit de doeken te doen. Ook van de verschillende kleuren daarvan zoals de paarse katjes van bepaalde populiersoorten. Aanschouwelijk onderwijs en heel informatief. Maar goed dat er geen overhoring volgde.

De bever is sinds de jaren '90 in het hele stroomgebied van de Dommel aan een opmars bezig. We zagen volop sporen van zijn aanwezigheid zoals glijsporen waar hij te water gaat en knaagsporen aan bomen.
De bloeiende pinksterbloemen die we tegen kwamen, leverden ons veel verhalen op. De naam dankt deze plant aan het feit dat deze rond Pinksteren bloeit. Ook werd toegelicht dat de pinksterbloem, samen met de look-zonder-look, waardplant is voor het oranjetipje. Het vrouwtje zet één eitje af op een plant. Dit eitje scheidt een stof af die andere vrouwtjes ervan weerhoudt nog een eitje op de plant af te zetten. Bovendien is het rupsje wat daaruit groeit kannibalistisch.
De Dommel is een traag stromende laaglandbeek en ontspringt in de Belgische Kempen. Bij Boxtel werd in 1936 een afwateringskanaal gegraven om wateroverlast in de dorpen Boxtel en Liempde te voorkomen. In 2013 heeft het waterschap de originele loop van de Dommel in Boxtel verbeterd en kreeg het afwateringskanaal Boxtel de rol van back-up bij een teveel aan water. Bij het zgn. visgat overheerst nu weer de natuurlijke vegetatie van riet, els en wilg.
Ook wezen onze gidsen ons op het speciale kopjesbekermos. Dit korstmos plant zich voort met sporen waarbij de bekertjes dienst doen als verspreiders. Als er een regendruppel invalt neemt het water de sporen mee naar plekken waar nieuwe korstmossen kunnen groeien.

Trees en Ivon, dank voor het organiseren van deze leuke en zeer informatieve activiteit.

De foto's bij dit artikel komen uit het fotoverslag van deze wandeling. Meer foto's vind je in het foto album op de website van IVN Best.

Foto: Ivon van der Pasch

Foto: Susan van Bavel

Scan de code om naar het foto album van deze wandeling te gaan.

- advertentie -

- advertentie -

- advertentie -

- advertentie -

- advertentie -

- advertentie -

Beleef de lente Smalwater Kampina

Beschreven vanuit het perspectief van een wandelaar

AUTEUR: MARJOLEIN WEISS

In Nederland zijn de jaargetijden een bekend, fascinerend, steeds terugkerend ritme in je leven. Het concept van de Beleef-de-seizoenen wandelingen sprak me dan ook onmiddellijk aan. Door steeds dezelfde route te lopen, maar in een verschillend seizoen, leer je een natuurgebied steeds beter kennen.

Tijdens de winterwandeling langs het Smalwater in de Kampina hadden we een grauwe lucht, alsof deze was dichtgeplakt met krantenpapier, en af en toe miezerregen. Maar bij de start van de lentewandeling wordt al snel duidelijk dat het weer heel anders zal zijn: een blauwe lucht met heel veel witte wolken, en af en toe zon.

Ook de natuur doet heel anders aan. In de winter had je kale bomen met kale takken. Met, in begin februari, wel katjes van de hazelaar, de wilg en de zwarte els. Rust. Stilte. De natuur lijkt dood, maar heeft het nieuwe leven in zich, de belofte van de lente, weet je uit ervaring.
Maar nu, begin mei, is alles een explosie van groene bladeren, en kleuren van de diverse bloeiende planten. Heerlijk!

Ook het dierenleven is merkbaar aanwezig. Onderweg zien we insecten als de beekjuffer, jonge eendjes die een spurt maken in het water van de Beerze, twee meerkoeten die een nest bouwen. Ook horen we kikkers in een poel, en talloze vogels, waaronder de zwartkop. Kortom, de natuur komt geleidelijk tot leven in deze tijd van het jaar.

Voor een deel van de wandeling lopen we in ganzenmars op een smal paadje langs de beek, de Beerze. Deze heet hier Smalwater. We zien nog een stukje van de oorspronkelelijk meanderende beek, met natuurlijke bochten. Maar al gauw gaat dat over in een gekanaliseerd gedeelte, tussen weilanden en akkers. Even verderop lopen we langs de ondiepe Heerenbeekloop. Deze is, naar nieuwe inzichten, door ons mensen opnieuw meanderend gemaakt, met lussen in de loop, en met vistrappen.

Wat een wandeling met een gids van IVN ook altijd zeer de moeite waard maakt, zijn de verhalen over een bepaalde plant of dier. Zoals het fluitenkruid dat langs de Beerze groeit, met prachtige, witte schermbloemen. Van de holle stengel kun je, met enige oefening, zowaar een fluit maken!

De zomerwandeling dit gebied, waar ik nu al naar uitkijk, is op 7 augustus.

Foto: Kathy Hesen

Het verhaal van Marjolein gaat over de Beleef-de-seizoenen-wandeling Smalwater Kampina van donderdag 7 mei

Vogelexcursie Diessens Broek

AUTEUR: MARJEL VAN DIJK

Op zondag 17 mei genoten 23 personen van een interessante wandeling door een prachtig natuurgebied. De wandeling is door natuurgids Marijke Abrahams en Marco Renes van Brabants Landschap op deskundige wijze geleid.

Uniek broedgebied

Marijke vertelt dat het Diessens Broek een Natura 2000 gebied is, gelegen in het stroomgebied van de Reusel. Samen met het Moergestels Broek vormt het een uniek broedgebied voor weidevogels. De bedoeling van de wandeling is beleven, naast kijken en luisteren naar vogels.
Marco laat weten dat dit gebied eigenlijk is ingericht om bepaalde plantsensoorten te bevorderen, zoals het bedreigde moeraskartelblad. Dat komt hier nu in grote aantallen voor, maar hij zal gedurende de wandeling aantonen dat diverse vogelsoorten meeprofiteren van de nieuwe aanpak.

Mensen kijken naar kieviten - Foto: Marjel van Dijk

We starten naast rioolwaterzuivering (RWZI) Biest-Houtakker, waar per dag 12 miljoen liter water wordt gefilterd. Omdat in gezuiverd rioolwater geen leven zit, wordt het in de naastgelegen biovijvers gepompt. Waterplanten zorgen voor meer zuurstof in het water, waardoor waterleven zich kan ontwikkelen.
Op de vijvers zitten wilde eenden, kuif- en krakeenden, grauwe ganzen en een meerkoet, die we uitgebreid bekijken. Boven het water scheren huis- en gierzwaluwen door de lucht, die haast niet te volgen zijn met een verrekijker.

De Reusel

Al snel zijn we op het terrein van Brabants Landschap, waar we luisteren naar geluiden van bosrietzanger, kleine karekiet, grasmus en rietgors. Ze zitten zó goed verstopt in het riet, dat we ze niet te zien krijgen.

Dwars door het gebied loopt laaglandbeek de Reusel, die uit het zuiden aan komt slingeren en die ónder het Wilhelminakanaal door naar het noorden stroomt, waar hij uitmondt in de Dommel.
Vanwege wateroverlast is de Reusel in de jaren '60 recht getrokken voor de landbouw, waardoor water sneller is afgevoerd. Maar in 2010-2011 is op basis van veranderde inzichten besloten om het gebied opnieuw in te richten.

Er is 1 miljoen kubieke meter bemeste bovenlaag afgegraven en afgevoerd. Sindsdien bepaalt de Reusel over een breedte van 100 meter haar eigen loop. Door deze ingreep is het gebied veel aantrekkelijker geworden voor weidevogels als kievit, grutto, tureluur, graspieper, gele kwikstaart en veldleeuwerik, waarvan we een aantal ook inderdaad zien of horen.

Via een voetgangersbrug kunnen we over een doorwaadbare plaats in de beek heen. In de winter doet dit gedeelte van het gebied dienst als waterberging.

Moeraskartelblad

Een braak liggend stuk boerenland contrasteert sterk met het natuurgebied waar wij doorheen lopen. Alleen een paar kieviten kiezen voor de kale akker, maar alle andere vogel- en plantensoorten zien we in of boven het gebied dat in beheer is bij Brabants Landschap. We zien hele lappen weidegrond met moeraskartelblad, met daartussen prachtige orchideeën. En we horen de zwartkop, koolmees, tjiftjaf, koekoek en blauwborst. Een rietgors laat zich uitgebreid bewonderen. Verder op het zandpad loopt een witte kwikstaart snel heen en weer voor ons uit.
Na het zandpad lopen we over een smal pad dat vól staat met bloeiende wilde bloemen als grote ratelaar, fluitenkruid en boterbloemen.

Foto: Marjel van Dijk

Op de ‘Vogelboulevard van Midden-Brabant’ vertelt Marijke over de pilot ‘Landinrichting De Hilver’, waar o.a. Biest-Houtakker deel van uitmaakt. Kortweg kun je zeggen dat agrarische bedrijven zijn verplaatst en dat in de vrijgekomen ruimte mogelijkheden voor recreatie, natuur en waterberging zijn gekomen.
Vanaf de vogelboulevard zien we een buizerd zweven en biddend hangen, spiedend naar een muis of molletje op de grond. Marco veronderstelt dat de overvliegende ooievaars van Nederlands grootste broedkolonie wilde ooievaars afkomstig zijn, die bij Safaripark Beekse Bergen hun thuis hebben gevonden.

Tot slot lopen we door een bosrijk deel naar de Gemeijnt, die al 700 jaar in bezit is van inwoners van Biest. Hij wordt nog steeds beheerd door drie uit de gemeenschap gekozen regenten. De opbrengsten zijn bestemd voor goede doelen.

Terug naar de RWZI pakken we een smal loopbrugje. Daar spotten we nog gele waterkers, groot streepzaad en als laatste een paartje knobbelzwanen, waarmee deze zeer geslaagde wandeling een romantische afsluiting krijgt.

Foto: Ruud Uittenbogaard

Meer plek in Best voor de natuur?

AUTEUR: BAS KUIPER

Komt er meer plek in Best voor de egel en de salamander? In december heeft de gemeente Best een beleidsplan vastgesteld over groen en biodiversiteit. Hieronder lees welke plannen hier in staan over biodiversiteit en ook welke mening IVN Best bij de gemeenteraad heeft laten horen.
Dit Groenbeleids- en biodiversiteitsplan loopt van 2026 tot en met 2036. Het bestaat uit een groenplan en een biodiversiteitsplan. In het groenplan wordt beschreven hoe de gemeente Best de komende tien jaar het groen wil inrichten, beheren en versterken. Dat gaat onder andere over de zorg voor bomen en het vervangen van ‘verharding’ door ‘groen’. Het biodiversiteitsplan gaat over het vergroten van de soortenrijkdom en de ecologische kwaliteit van Best. Op het biodiversiteitsplan wordt hieronder uitgebreider ingegaan.

Onderverdeling landschapstypen

Om plannen te kunnen maken voor beheer gericht op het behoud en versterking van de biodiversiteit in de gemeente Best, is het gemeentelijk grondgebied onderverdeeld in deelgebieden. Binnen de gemeente Best kun je zeven ‘landschapstypen’ onderscheiden, geordend onder de hoofdcategorieën ‘bebouwde kom’ en ‘buitengebied’.
Onder de hoofdcategorie 'bebouwde kom' vallen de typen bermen, parken, woonwijken en bedrijventerreinen. Bij de hoofdcategorie 'buitengebied' wordt onderscheid gemaakt tussen de typen heideontginningslandschap, broekontginningslandschap en kampenlandschap.
Voor die verschillende landschapstypen kan worden vastgesteld wat er nodig is voor een gezonde en veerkrachtige natuur en het beheer dient daarop aan te sluiten. Als die condities op orde zijn kunnen algemene soorten zich duurzaam handhaven. Deze aanpak richt zich niet op zeldzame soorten, maar wil ervoor zorgen dat algemene soorten algemeen kunnen blijven.

Ambassadeur- en paraplusoorten

Dit is uitgewerkt door per gebiedstype zogenaamde ambassadeur- en paraplusoorten uit te kiezen. De ambassadeursoorten zijn ambassadeurs van de biodiversiteit. Het zijn zichtbare en herkenbare soorten die thuishoren in een deelgebied en deze soorten worden gebruikt in de communicatie.
De paraplusoorten zijn soorten die aan hun leefgebied hoge eisen stellen en waarvan de ecologische behoeften voor een groot deel overlappen met die van veel andere soorten. Als het beheer op de paraplusoorten wordt afgestemd, dan helpt dit dus ook veel andere soorten in die leefomgeving.
In het plan wordt bijvoorbeeld voor de woonwijken de egel als ambassadeursoort genoemd en als paraplusoorten de huismus, de atalantavlinder en de kleine watersalamander.

Voor de verschillende deelgebieden zijn plannen voor ecologisch beheer opgesteld die ervoor zorgen dat de gekozen ambassadeurs- en paraplusoorten zich beter in dat gebied thuis kunnen voelen.

Monitoring en ambitie locaties

Monitoring is belangrijk om te kunnen beoordelen wat het effect van het beheer is. De gemeente monitort al op wilde bijen, dagvlinders, drachtplanten en amfibieën op diverse locaties. IVN Best heeft hier ook een rol in, want de leden van de Werkgroep Planten monitoren al zes jaar de bloeiende planten voor de gemeentelijke bijenmonitoring. De bestaande monitoring wordt voortgezet en uitgebreid met aanvullende locaties.

De gemeente heeft de groene verbindingen die belangrijk zijn voor de ontwikkeling van de biodiversiteit, in kaart gebracht. Dit zijn bermen, parken, natuurgebieden en landschapselementen zoals singels en bosjes. Er zijn ook elf ‘hotspots’ waar veel verschillende planten en dieren een leefgebied hebben. Er is gekeken bij welke locaties meer kansen liggen voor verbetering van de biodiversiteit. Dit zijn de mogelijke ambitie locaties (zestien mogelijke nieuwe hotspots). Daarnaast is er op de kaart aangegeven waar er meer mogelijk is voor het ecologisch beheer van bermen. De gemeente beschikt over ongeveer 61 hectare bermen, waarvan in 2025 ruim 60% ecologisch wordt beheerd. Dit percentage wil de gemeente graag verhogen. Doelstelling is om dit met ruim 10 hectare uit te breiden en zo naar 75% ecologisch beheerde bermen te gaan.

Mening van IVN Best

IVN Best heeft de gemeente over dit beleidsplan geadviseerd via deelname aan de Klankbordgroep Groen. Daarnaast heeft Annemarie Dekker namens IVN Best ingesproken bij de behandeling door de Gemeenteraad. IVN Best steunt het plan en wil graag dat het aangescherpt wordt door het vastleggen van duidelijke normen en richtlijnen voor het vergroenen van de gemeente. Volgens IVN Best is groen weerloos en delft het in economische afwegingen het onderspit als er geen beschermende normen zijn. Ook vindt IVN Best dat het beleidsplan te veel wordt beperkt tot het maken van plannen voor groen in de openbare ruimte. Er is meer nodig om te komen tot goed beleid en een goede bescherming van groen wat in particulier bezit is. IVN Best ziet veel kansen om te werken aan natuureducatie in het (basis)onderwijs. De basisschoolkinderen van nu zijn over 10-15 jaar volwassen! Bovendien nemen kinderen hun ouders 'mee'.

In het beleidsstuk ziet de gemeente in de huidige situatie de volgende knelpunten:

- Ruimtelijke ongelijkheid: sommige wijken zijn rijk aan groen, terwijl andere een steniger karakter hebben.
- Kwetsbaarheid van bomen: het bomenbestand bestaat voor een groot deel uit dezelfde soorten, zoals de zomereik. Dit maakt het gevoelig voor ziekten en plagen.
- Beperkte groeiruimte: veel bomen hebben te kleine boomspiegels en onvoldoende wortelruimte, waardoor ze minder oud worden.
- Druk op de ruimte: uitbreiding van ASML en woningbouw zorgen voor schaarste aan ruimte voor groen, juist waar meer groen nodig is.
- Klimaatstress: hitte, droogte en wateroverlast brengen extra risico's mee voor bomen, planten en de leefomgeving van inwoners.

De foto's in dit Seizoenblad

De foto's op de voor- en achterpagina zijn gemaakt door de leden van de Werkgroep Natuurfotografie van IVN Best. In dit zomernummer staan de volgende foto's:

Voorpagina

Foto gemaakt door Emmy van Kessel

Achterpagina

Boven: Ad van der Vleuten - Landschap heide Kampina
Links midden: Lou van der Aa - Rietzanger Pailjaart
Links onder: Wilma Burema - IJsvogel
Rechts midden: Wilma Burema - Buizerd
Rechts onder: Ivon van der Pasch - Koninginnenpage

Mede dankzij al onze adverteerders kunnen we vier keer per jaar een mooi blad maken. Dank jullie wel! Nieuwe adverteerders zijn altijd zeer welkom. Laat het ons weten, secretariaat.ivnbest@gmail.com.

Gebr. PETERS
Boomrooierij
Sint-Oedenrode

- advertentie -

In een Spaans bergdorp fotografeerde Annemarie Dekker de platano de sombra, waar zij in het voorwoord over schrijft.

Volg IVN Best op Facebook en Instagram!

www.facebook.com/ivnbest + www.instagram.com/ivnbest

Als je een facebook- of instagramgebruiker bent, doe je de vereniging een plezier om reacties achter te laten en onze items te delen.

Kom jij de Scholenwerkgroep versterken?

De Scholenwerkgroep is op zoek naar IVN-leden die het leuk vinden om een paar keer per jaar kinderen uit groep 6 of 7 in de natuur te begeleiden. Met de nadruk op begeleiden. Je hebt geen diepgaande kennis van de natuur nodig. De benodigde kennis kun je opdoen door een aantal keren mee te lopen.
Je moet het uiteraard wel leuk vinden om met kinderen te werken.

Wat doen we?

We organiseren tweemaal per jaar, voor- en najaar, een natuurleerpad voor de basisschoolkinderen van groep 6 en 7. De doelstelling is kinderen laten genieten.
Lekker vertoeven in de natuur. Lekker vrij, buiten, genieten, ruiken, voelen en zien. Even een paar uur los van het schoolse. De natuur te laten beleven.

Twee leden van de scholenwerkgroep fietsen samen met de kinderen, de docent(e) en een aantal (groot)ouders naar een natuurgebied. Er zijn daar 14 posten uitgezet, elk met een opdracht. De bedoeling is dat de kinderen in groepjes van twee de opdrachten gaan uitvoeren.
Bij elke post hangt een beschrijving van de opdracht en de ook de daarbij behorende materialen zijn op de post aanwezig.
De leden van de scholenwerkgroep stimuleren en ondersteunen de kinderen door te helpen bij het uitvoeren van de opdrachten.

Hoeveel tijd kost dat?

Het kost je twee keer per jaar, steeds in een periode van 5 weken, slechts twee of drie ochtenden. We plannen uiteraard in overleg. Dus 6 ochtenden op een heel jaar.
We houden twee voorbereidende vergaderingen. Een in het voorjaar en een in het najaar.
Eenmaal per jaar maken de leden van de scholenwerkgroep een gezellig uitstapje.

Heb jij belangstelling?

Geef je dan op bij Annelies Berende. Tel. 06-36514118 of anneliesberende@hotmail.com.

Deze oproep heeft in mei in de Nieuwsbrief van IVN Best gestaan en gelukkig zijn er aanmeldingen binnengekomen. Maar de Scholenwerkgroep komt graag in contact met meer geïnteresseerden.

Handen af van de natuur

Europa dreigt de wetten af te zwakken die vogels en natuur beschermen. De Europese Commissie kijkt deze zomer opnieuw naar de Vogel- en Habitatrichtlijn via een zogeheten ‘stresstest’. Dit lijkt misschien ver van je af te staan, maar dat is zeker niet het geval. Het gaat hier om politieke keuzes met directe gevolgen voor de natuur in Nederland. Daarom komen diverse Europese en Nederlandse natuurorganisaties in actie. Die kunnen dit alleen met jouw hulp.

Als de bescherming wordt afgezwakt, verschuift de ondergrens voor natuurbescherming. Wat nu nog niet mag, kan straks wél.

Dat betekent:
- meer ruimte voor projecten die schadelijk zijn voor de natuur, zoals de aanleg van hoogspanningsverbindingen en energie-infrastructuur op kwetsbare locaties;
- meer vervuiling van de natuur en de leefgebieden van vogels, omdat regelgeving rondom pesticiden en waterkwaliteit wordt afgezwakt.

Er liggen bijvoorbeeld voorstellen om de regels rond pesticiden te versoepelen. Dat kan betekenen dat schadelijke middelen langer op de markt blijven en minder streng worden getoetst. De afbraak van regels werkt door in de hele voedselketen – van bodem, insecten en water tot vogels, en uiteindelijk ook naar onszelf.

Diverse organisaties voor natuurbescherming zijn de Hands Off Nature petitie gestart. Met deze petitie roepen burgers in heel Europa hun regeringen en Europese leiders op om natuurwetten niet open te breken of af te zwakken, maar juist te verdedigen en volledig uit te voeren. De petitie richt zich niet op één afzonderlijke wet, maar op de bredere trend waarbij meerdere beschermende wetten tegelijkertijd onder druk staan.

De Hands Off Nature-petitie is een gezamenlijke Europese burgeroproep tegen de afzwakking van Europese natuur- en milieuwetgeving. Het initiatief komt vanuit een brede coalitie van Europese milieuorganisaties, gecoördineerd door de European Environmental Bureau (EEB), in samenwerking met onder andere het Wereld Natuur Fonds en BirdLife Europe en hun nationale partners zoals de Nederlandse Vogelbescherming.

Meer informatie over de petitie vind je op
de website van de Vogelbescherming Nederland: www.vogelbescherming.nl
en de website https://handsoffnature.eu

zondag 21 juni – 10.00-12.00 uur
Vogelfeest - voor kinderen van 6-12 jaar
o.l.v. Marjel van Dijk, Mathijs de Jongh, Henk van Kessel en Natalia Minogina
Locatie: Campus Westerwind, Lage Vleutweg 7, Best

Onze activiteiten deze zomer

Altijd van te voren aanmelden via de website (www.ivn.nl/best)
Kijk voor kosten, bijzonderheden en actuele informatie van een activiteit op de website.

zondag 28 juni – 10.00-12.30 uur
Biodiverse dorpswandeling - Gidsen: Jeroen Appeldoorn en Henk van Kessel
Start: Prinsenhof, Hoofdstraat 43, Best

donderdag 2 juli – 13.30-16.00 uur
Ommetje Rijsingen – Beleef-de-seizoenen: zomerwandeling - Gidsen: Henk v. Kessel en Petra v. Dorp
13.30 uur verzamelen bij Prinsenhof, Hoofdstraat 43, Best
13.45 uur start wandeling P-plaats "De Helden van Kien", Bremhorst 1, Sint-Oedenrode

dinsdag 14 juli – 13.30 uur
Best-Kort-zomerwandeling - o.l.v. Henk van Kessel (gids) en Els Maris
Start: P-plaats Natuurpoort, Koppelstraat, Best

zondag 19 juli – 10.00-12.30 uur
Zomerwandeling door de Scheeken - Gidsen: Marjel van Dijk en Ivon van der Pasch
Start: P-plaats hoek Kanterseveldweg/Vleutstraat, Best

vrijdag 7 augustus – 13.30-16.00 uur
Smalwater/Kampina – Beleef-de-seizoenen: zomerwandeling - Gidsen: Ans Wester en Kathy Hesen
13.30 uur verzamelen bij Prinsenhof, Hoofdstraat 43, Best
13.45 uur start wandeling P-plaats hoek Kempseweg/Annadreef, Boxtel

zondag 23 augustus – 9.30-12.30 uur
Wandelen door de Geelders - Gidsen: Adrie Brands en Wim Vogel
9.30 uur verzamelen bij Prinsenhof, Hoofdstraat 43, Best
10.00 uur start wandeling Café 't Groene Woud, Kasterensestraat 23, Liempde

zondag 30 augustus – 10.00-12.00 uur
Op bezoek bij de bijenhouder - voor kinderen van 6-12 jaar - o.l.v. Trees Cremers, Mathijs de Jongh en Sabine van Liere - Start: P-plaats Natuurspeeltuin, Kanterseveldenweg, Best

vrijdag 4 september – 13.30-16.00 uur
Rondje Vresselsbos – Beleef-de-seizoenen: zomerwandeling - Gidsen: Henk v. Kessel en Elly vd Laar
13.30 uur verzamelen bij Prinsenhof, Hoofdstraat 43, Best
13.45 uur start wandeling P-plaats Hei-eind, Sint Oedenrode

donderdag 10 september – 20.00-22.00 uur
Van aardbeibladwesp tot zeefwesp: over de biodiversiteit van wespen
lezing door Annemiek van Dijk - Locatie: foyer 't Tejaterke, Max de Bossustraat 1, Best

zondag 13 september – 9.30-12.30 uur
Sterrenbos wandeling op Langoed Velder - Gidsen: Elly van de Laar en Harrie de Haas
9.30 uur verzamelen bij Prinsenhof, Hoofdstraat 43, Best
10.00 uur start wandeling P-plaats hoek Spoorpad/Velderseweg, Liempde

zondag 20 september – 10.00 -12.00 uur
Water & zo - voor kinderen van 6-12 jaar - o.l.v. Jeroen Appeldoorn, Mathijs de Jongh, Natalia Minogina e.a. - Start: Joe Mann grafsteen, Boslaan-Zuid, Best

